"Жовтий князь" Василя Барки: гуманістична ідея твору

Робота над романом "Жовтий князь" була для Василя Барки нелегкою, бо ті страшні картини голодомору, які він бачив вочевидь, гостюючи у брата на Полтавщині в 1932 році, знову і знову виринали з глибин пам'яті, знову і знову мучили його зболіле серце. Тому в романі й відтворені оті найпекельніші сторінки української історії - сторінки страждань, відчаю, гріха, смерті. Василь Барка прагне в своєму романі показати болючу правду про радянську тоталітарну систему, яка нищить усе світле й гуманне на шляху досягнення своєї мети.

У романі зображено життя української родини Мирона Катранника. Це звичайна хліборобська сім'я, яка жила за всіма нормами християнської моралі, довічними традиціями українців, жила в мирі і злагоді. Та голодомор перекреслив існування тисяч сімей на нашій плодючій землі. Перекреслено життя і цієї родини: гинуть майже всі. "Люта голодність" нищить все святе... І постають перед читачем картини людоїдства, поля, вкритого трупами; вокзалу, де помирає мати Дар'я Олександрівна, не дочекавшись сина; магазину, де торгують (навіть страшно вимовити) людятиною; безлюдного подвір'я Катранників, де помирає, навіть не встигнувши зайти до хати, змучений голодом і важкою дорогою батько.

Смерть. Жах. Страх. Панують і знищують все... Не в силах знищити лише одного - великої душі українця...

Ідея гуманізму пронизує твір наскрізно. Попри все, автор і його герой вірять в торжество людяності, добра.

Всі члени родини не втратили людинолюбства, християнських принципів. Пригадаймо, як Мирон охороняє таємницю чаші, яку йому передали односельчани як найдорожчу святиню. Навіть перед вибором між життям і смертю він не може зрадити односельців: "Від неба кара буде, мені і дітям... краще вмерти".

З великої дружньої сім'ї залишається живим тільки наймолодший син Андрійко. Саме на нього автор покладає всі свої надії. Бо саме він є продовжувачем тих традицій, якими жила його християнська родина, які він успадкував ще від своєї бабусі, яка щедро наділяла всіх безмежною любов'ю.

Залишившись самотою, відставши від матері, Андрійко не впадає в розпач, а намагається її знайти.

"Хлопцеві вся душа болить від згадку про самотню маму, що шукає його". Нелегкою видалась дорога додому. Але не голод перемагає людяність, а навпаки.

Вражає гуманністю епізод роману, коли зголоднілий до безтями Андрійко полює на ховрашка, обсмалює на вогні і тільки-но починає їсти його, як "відчуває дивну ніяковість; підводить голову і враз бентежиться: поблизу літня жінка стоїть і спостерігає, як він їсть. Тепер "кожен - собі". Та ні... Цього погляду йому не витримати. Він поклав трохи м'яса біля нещасної, що, як тінь, застигла на місці.
Співчуття до ближнього штовхає хлопчика до подібних вчинків. Ось він ділиться шматком хліба з жінкою, яка тримає мале дитя, що їло пожовану мамою кропиву. Ось він кладе під

подушку для мами недоїдений шматочок, сподіваючись, що вона скоро повернеться.

Милосердна душа дитини не залишається байдужою як до людської біди, так і до краси природи. Замилувався квітами, мало не плаче від запаху м'яти. Все це нагадує йому його любу матусю. Ось джмелик, а он метелик, жучок, мурашки, птахи... Та він не сам! Все налаштовано на життя. А як він заздрив птахам! Бо там, у височині, є блакить, сонце, райдуга! І нема бруду і страху.

Йому так хочеться жити, так хочеться знайти свою матір. Його чутливе серце прагне життя.

Утверджуючи переможну силу гуманності, Василь Барка писав про своїх героїв: "Вони в моторошній поруганості були серцем чисті, як квіти і сонце, незміренно кращі від зірок небесних, як і всі люди, хоч вони цього не знають; як сам хліб, ними запрацьований і в них віднятий, були чисті, хоч смерть настала в найбруднішій поверженості їх".